

Sygn. akt II KK 299/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **A. W.**

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2020 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich wniesionej na korzyść skazanego od
prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W. z dnia
5.02.2018 r., sygn. akt VIII K (...)

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę A. W.
Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W. został oskarżony o to, że dnia 17 sierpnia 2017 r. w W., przy ul. W.,
na drodze publicznej, prowadził pojazd mechaniczny marki M. o nr rej.
(...), nie stosując się do decyzji Prezydenta m. W. nr (...) z dnia
18.05.2017 r. o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami w
zakresie prawa jazdy kategorii AM, B, B1, tj. o przestępstwo z art.
180a k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 5 lutego 2018 r., sygn. akt VIII K (...), Sąd Rejonowy w W., uznał A. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i na podstawie art. 180a k.k. skazał go oraz wymierzył karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł. Ponadto na podstawie art. 42 § 1a pkt 1 k.k. orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat.

Wyrok ten uprawomocnił się wobec niezaskarżenia przez żadną ze stron.

Z kasacją wniesioną na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wystąpił Rzecznik Praw Obywatelskich kierując ją na korzyść skazanego.

Skarżący zarzucił rażące i mogące mieć istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na uznaniu, że przeprowadzenie rozprawy w tej sprawie nie jest konieczne, albowiem okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, podczas gdy w rzeczywistości w świetle dowodów zgromadzonych w aktach sprawy w momencie wyrokowania okoliczności dotyczące strony podmiotowej zarzucanego oskarżonemu występkę, wymagały dogłębnego wyjaśnienia, co możliwe było tylko w drodze postępowania dowodowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania na zasadach ogólnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się uzasadniona w stopniu oczywistym, co upoważniało do jej uwzględnienia w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Jak wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy, postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, to znaczy takich, w których zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych zastrzeżeń, co do winy i okoliczności popełnienia zarzucanego czynu. Wymóg ten oznacza w szczególności brak wątpliwości co do tak zasadniczych kwestii, jak realizacja przez oskarżonego wszystkich znamion zarzucanego mu czynu wymienionych w konkretnym przepisie typizującym dane przestępstwo, jak również wyczerpanie pozostałych warunków

odpowiedzialności karnej, ujętych w części ogólnej kodeksu karnego. Tylko wówczas można bowiem przyjąć, że „okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości”. W przeciwnym wypadku konieczne staje się rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych (zob. m.in. wyrok SN z 16.04.2019 r., IV KK 423/18).

Analiza materiałów przedmiotowego postępowania nakazuje przyjąć, że w sprawie nie zostały spełnione wyżej wskazane warunki uprawniające do wydania w stosunku do oskarżonego wyroku nakazowego.

Stosownie do art. 180a k.k. karze podlega sprawca, który na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, prowadzi pojazd mechaniczny, nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Przepis ten stanowi *lex specialis* wobec art. 94 § 1 k.w., określającego odpowiedzialność za wykroczenie polegające na prowadzeniu – na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu – pojazdu, nie mając do tego uprawnienia, co podlega karze grzywny (zob. wyrok SN z dnia 17.01.2019 r., IV KK 60/18).

Przestępstwo z art. 180a k.k. można popełnić wyłącznie umyślnie, dlatego też, jak słusznie podnosi się w orzecznictwie, dla przypisania oskarżonemu tego występkę, niezbędnym jest dokonanie ustalenia, że prowadzący pojazd miał świadomość, iż wydana została wobec niego decyzja o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, a ponadto, że jest ona wykonalna. Wiedza jedynie w zakresie przekroczenia limitu dopuszczalnej liczby punktów karnych „eliminuje w sferze podmiotowej możliwość przypisania oskarżonemu popełnienia przestępstwa z art. 180a k.k.” (zob. wyrok SN z dnia 16.01.2019 r., III KK 558/17).

Przenosząc powyższe zapatrywania prawne na realia procesowe przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że skoro decyzja Prezydenta m. W. z dnia 18.05.2017 r., (...) o cofnięciu uprawnień A. W. do kierowania pojazdami uprawomocniła się poprzez doręczenie zastępcze (k. 20 - 22), brak jest dowodów wskazujących na to, by A. W. w dniu 17.08.2017 r. miał wiedzę o występowaniu w obrocie prawnym wykonalnej wobec niego decyzji o cofnięciu mu uprawnień do kierowania pojazdami.

Brak również dowodów na to, że A. W. miał wiedzę o przekroczeniu dopuszczalnego dla niego limitu punktów karnych. Do takiej konkluzji uprawnia treść dokumentów sporządzonych przez Wydział Ruchu Drogowego Komendy [...] Policji z dnia 5.09.2017 r., z których wynika, że

wniosek o cofnięcie mu uprawnień do kierowania pojazdami nie został przez niego podjęty w terminie. Także w notatce służbowej sporządzonej przez funkcjonariusza Policji dokonującego kontroli drogowej, podczas której oskarżony został ukarany mandatem karnym, skutkującym następnie wszczęciem postępowania w przedmiocie cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami, zawarto stanowcze oświadczenie, że po wystawieniu mandatu karnego nie poinformowano A. W. o przekroczeniu przez niego limitu dozwolonych punktów karnych (k. 39).

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy w W. zobowiązany był skierować sprawę na rozprawę i wezwać na nią A. W., czego zresztą oskarżony wyraźnie oczekiwał, wskazując na Komendzie Rejonowej Policji w W. , że będzie chciał w tej sprawie złożyć wyjaśnienia przed sądem (k. 15).

Wyżej wskazane przesłanki dają podstawę do stwierdzenia naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów art. 500 § 1 i 3 k.p.k. w stopniu rażącym, co miało oczywisty, istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, albowiem doprowadziło do skazania oskarżonego wyrokiem nakazowym, pomimo wystąpienia dostrzegalnych i realnych wątpliwości odnoszących się do okoliczności przestępstwa i zawinienia oskarżonego. Dlatego zaskarżony wyrok ostać się nie mógł, co skutkowało koniecznością jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Rejonowy powinien dokonać wszechstronnej analizy wszystkich możliwych do ustalenia w tej sprawie dowodów w przedmiocie świadomości oskarżonego co do zapadnięcia w postępowaniu administracyjnym ostatecznej decyzji o cofnięciu mu uprawnień do kierowania pojazdami.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.